

UCHWAŁA

Dnia 3 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziół (przewodniczący)

SSN Maria Szczepaniec (sprawozdawca)

SSN Paweł Wojciechowski

Protokolant Anna Rusak

w sprawie sędziego Sądu Rejonowego w B. B. S.
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 3 listopada 2022 r. zażalenia obrońcy sędziego na uchwałę Sądu Najwyższego z 13 lipca 2021 r., sygn. akt I DI 32/21, w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 178a § 1 k.k.

uchwalił:

I. zaskarżoną uchwałę utrzymać w mocy;

II. kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb
Państwa.

UZASADNIENIE

Pismem z 16 czerwca 2021 roku (data wpływu do Sądu Najwyższego), sygn. akt PO I 1 Ds. [...], Zastępca Prokuratora Okręgowego w S. wniósł o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w B. B. S. za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.

W uzasadnieniu wywiedzionego wniosku wskazano, że zachowanie sędziego w dniu 13 stycznia 2021 r., polegające na prowadzeniu pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym w stanie nietrzeźwości, tj. 1,15 ‰ alkoholu we

krwi oraz pod wpływem środka odurzającego Zolpidem w stężeniu 163,3 ng/ml, działającego podobnie do alkoholu, wyczerpało znamiona występkę opisanego w dyspozycji przepisu art. 178a § 1 k.k. Zdaniem wnioskodawcy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci: zeznań świadków A. P., B. B., D. B., J. M. i M. K., dokumentacji w postaci protokołów oględzin miejsca zdarzenia, najechania na znak drogowy, opinii technicznej nr [...] Stowarzyszenia Rzeczników Techniki Samochodowej i Ruchu Drogowego, opinii Laboratorium Kryminalistycznego KWP w O. w zakresie oznaczenia jakościowego i ilościowego alkoholu etylowego w płynach ustrojowych człowieka oraz opinii IGS w B. z zakresu toksykologii, wskazuje, iż zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa. Zastępca Prokuratora Okręgowego w S. poinformował jednocześnie, iż w związku z powyższym zdarzeniem przeciwko sędziemu B. S. wszczęte zostało postępowanie dyscyplinarne.

Zarządzeniem z 23 czerwca 2021 r., sygn. akt I DI 32/21, wyznaczono termin posiedzenia w przedmiocie rozpoznania wniosku prokuratora z Prokuratury Okrękowej w S., sygn. akt PO I 1 Ds [...], o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w B. B. S.. O powyższym powiadomiono wnioskodawcę, zastępcę rzecznika dyscyplinarnego działającego przy Sądzie Apelacyjnym w [...], a także sędziego Sądu Rejonowego w B. B. S. (telefonicznie oraz pisemnie) oraz jego obrońcę adw. J. J., przesyłając odpis wniosku wraz z jednoczesnym pouczeniem o prawie ustosunkowania się do niego pisemnie lub ustnie na posiedzeniu, prawie zapoznania się z aktami sprawy oraz jednoczesnym pouczeniem, że niestawiennictwo na posiedzeniu nie wstrzymuje rozpoznania wniosku.

O terminie posiedzenia obrońca sędziego został zawiadomiony telefonicznie w dniu 25 czerwca 2021 r. (notatka urzędowa, k. 13) oraz pisemnie w dniu 30 czerwca 2021 r. (k. 11, 22 i 28).

Jak wynika z korespondencji mailowej z dnia 28 czerwca 2021 pomiędzy pracownikiem sekretariatu Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego a Kierownikiem Oddziału Administracyjnego Sądu Rejonowego w B., sędzia B. S. nie został zawiadomiony telefonicznie z uwagi na fakt, iż odmówił podania numeru telefonu prywatnego, a telefonu służbowego nie posiada (korespondencja e-mail, k. 14).

Przesyłka zawierająca korespondencję adresowaną do sędziego B. S. (adres prywatny), wobec niepodjęcia jej w terminie, została zwrócona po dwukrotnej awizacji za pośrednictwem operatora pocztowego z dniem 15 lipca 2021 r. (k. 40). Korespondencja wysłana na adres Sądu Rejonowego w B. została natomiast zwrócona po dwukrotnej jej awizacji z dniem 19 lipca 2021 r. (k. 45).

Pismem z 13 lipca 2021 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego, k. 34) obrońca sędziego objętego wnioskiem oświadczył, iż nie będzie brał udziału w posiedzeniu Sądu Najwyższego wyznaczonym na dzień 13 lipca 2021 r., wnosząc o rozpoznanie sprawy pod jego nieobecność.

Na posiedzeniu w dniu 13 lipca 2021 r. w sprawie I DI 32/21 nie stawiała się żadna ze stron (protokół posiedzenia z 13 lipca 2021 r., k. 23).

Uchwałą z 13 lipca 2021 r., sygn. akt I DI 32/21, Sąd Najwyższy zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w B. B. S. za czyn polegający na tym, że w dniu 13 stycznia 2021 roku w miejscowości B. kierował w ruchu lądowym, na drodze [...], pojazdem osobowym marki O. o nr. rej. [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości - 1,15 ‰ alkoholu we krwi oraz pod wpływem środka odurzającego – Zolpidemu w stężeniu we krwi 163,6 ng/ml, stanowiącego substancję psychotropową, będącą związkiem działającym podobnie do alkoholu, to jest o czyn z art. 178a § 1 k.k. (pkt I). Jednocześnie zawieszono sędziego w czynnościach służbowych (pkt II) oraz obniżono na czas trwania zawieszenia przysługujące mu wynagrodzenie o 40% (pkt III), obciążając kosztami postępowania immunitetowego Skarb Państwa (pkt V).

W ocenie sądu meriti analiza stanu faktycznego ustalonego na podstawie zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego pozwoliła przyjąć, że istnieje dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego B. S. przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. W kontekście zastosowanych wobec sędziego instytucji w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych oraz czasowego obniżenia uposażenia sąd I instancji wskazał na obligatoryjny charakter środków przewidzianych w art. 129 § 2 i 3a p.u.s.p., argumentując przy tym wymiar zastosowanego zmniejszenia wynagrodzenia wysokim stopniem szkodliwości czynu oraz umyślnym jego charakterem, jak również stworzeniem przez sędziego zagrożenia dla pozostałych uczestników ruchu drogowego.

Zażalenie na powyższą uchwałę wniosł adw. J. J. – obrońca sędziego objętego wnioskiem, który zaskarżył ją w całości, zarzucając:

1. obrazę przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść zaskarżonej uchwały, polegającej na obrazie art. 80 § 2e w zw. z art. 113 b oraz art. 115 a § 1 ustawy z dnia 27.07.2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2020 poz.2072) poprzez zaniechanie skutecznego wezwania sędziego B. S. na posiedzenie sądu w dniu 13 lipca 2021 r. „i tym samym uniemożliwienie mu, po myśli art.80 § 2e cytowanej ustawy, możliwości złożenia wyjaśnień i obrony swoich praw”, tym samym zarzucając sądowi I instancji naruszenie zasady bezstronności oraz zasady prawa do obrony, polegające na:

- braku zawiadomienia sędziego o terminie posiedzenia Sądu Najwyższego, albowiem dwukrotne awizowanie wezwania sądowego, jak wynika z załączonego „śledzenia przesyłek pocztowych” pozwalało odebrać wezwanie jeszcze w dniu 14.07.2021 r., a więc już po terminie posiedzenia sądowego wyznaczonego na dzień wcześniej, w konsekwencji czego sędzia B. S. nie był prawidłowo zawiadomiony o terminie tego posiedzenia i nie mógł tym samym skutecznie złożyć wyjaśnień, zgodnie z przysługującym mu prawem wyrażonym normą art. 80 § 2e ustawy z dnia 27.07.2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2020 poz.2072);

- rozpoznaniu sprawy pod nieobecność sędziego pomimo braku jego skutecznego zawiadomienia o terminie posiedzenia Sądu Najwyższego, a tym samym naruszenie jego prawa do obrony, w sytuacji, gdy takie zawiadomienie było obowiązkowe.

Formułując powyższe zarzuty skarżący wniosł o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji.

W uzasadnieniu autor zażalenia wskazał, że zaskarżona uchwała nie może się ostać z uwagi na nieskuteczne zawiadomienie o terminie posiedzenia w dniu 13 lipca 2021 r. Argumentując powyższe zaznaczył, iż korespondencja adresowana do sędziego B. S., zawierająca zawiadomienie o terminie posiedzenia, była dwukrotnie awizowana, przy czym drugi i ostateczny termin odbioru wezwania upłynął 14 lipca 2021 r., a więc po terminie wyznaczonego posiedzenia i po wydaniu zaskarżonej uchwały. W ocenie skarżącego powyższa okoliczność ma istotne znaczenie z

uwagi na treść art. 80 § 2e ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, zgodnie z którym sędzia w postępowaniu delibacyjnym uprawniony jest do złożenia wyjaśnień i obrony swoich praw. Skarżący podkreślił, że skoro wspomniana uprzednio ustawa dopuszcza możliwość wysłuchania sędziego na posiedzeniu, to brak zawiadomienia o takiej czynności jest istotnym uchybieniem procesowym, polegającym na merytorycznym rozpoznaniu sprawy pod nieobecność niezawiadomionego sędziego, skutkującym koniecznością niezwłocznego uchylenia zaskarżonego rozstrzygnięcia i przekazaniem sprawy do ponownego jej rozpoznania przez sąd meriti. Jednocześnie zaakcentowano, że niezależnie od treści końcowego prawomocnego rozstrzygnięcia postępowania dotyczącego wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, będący jego stroną sędzia ma prawo korzystać z przysługujących mu mocą ustawy p.u.s.p. wszystkich uprawnień. Prowadzenie sprawy bez prawidłowego zawiadomienia sędziego objętego wnioskiem, zdaniem autora zażalenia, powyższe normy narusza, co w pełni uzasadnia konieczność uchylenia zaskarżonej uchwały i przekazania jej do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie obrońcy sędziego B. S. nie zasługiwało na uwzględnienie. Merytoryczna analiza zaskarżonego rozstrzygnięcia prowadzi bowiem do uznania, iż powyższe należało utrzymać w mocy jako w pełni trafne i wolne od podnoszonych przez skarżącego uchybień.

Wadliwość zaskarżonego rozstrzygnięcia autor zażalenia upatrywał w okoliczności, iż sąd I instancji, mimo nieobecności uprawnionego do stawiennictwa sędziego, wynikającej z nieskutecznego jego zawiadomienia o terminie posiedzenia, nie stwierdził przeszkód proceduralnych i dokonał merytorycznego rozpoznania wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

Brak możliwości procedowania w tym przedmiocie skarżący argumentował faktem, iż termin odbioru korespondencji adresowanej do sędziego B. S., zawierającej zawiadomienie o dacie posiedzenia wraz z odpisem wniosku, po

dwukrotnej jej awizacji upłynął dopiero 14 lipca 2021 r., a więc po dniu, w którym wyznaczono posiedzenie i wydano zaskarżoną uchwałę (tj. 13 lipca 2021 r.). W przekonaniu obrońcy powyższa nieprawidłowość uniemożliwiła sędziemu realizację przysługującego mu mocą art. 80 § 2 lit. e ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2072 z późn. zm. - dalej p.u.s.p.) uprawnienia, tj. złożenia wyjaśnień, a tym samym obrony swoich praw, skutkując wydaniem przez sąd I instancji uchwały z naruszeniem wspomnianego przepisu w zw. z art. 113 lit. b oraz art. 115 lit a § 1 ustawy p.u.s.p.

Weryfikacja zwróconej przesyłki adresowanej do sędziego B. S. - zawierającej zawiadomienie o terminie posiedzenia, odpis wniosku i stosowne pouczenie w tym zakresie - wskazuje, iż niepodjęta przez niego korespondencja mogła zostać uznana za skutecznie doręczoną najwcześniej z dniem 15 lipca 2021 r. Wskazywana w zażaleniu data 14 lipca 2021 r., skonfrontowana z datą widniejącą na przesyłce, okazała się wprawdzie nieprecyzyjna, jednakże skarżący prawidłowo zauważył, iż - przy przyjęciu fikcji skutecznego doręczenia po dwukrotnej awizacji - zawiadomienie sędziego o terminie posiedzenia w niniejszej sprawie nastąpiło po rozpoznaniu wniosku o uchylenie immunitetu. Powyższa okoliczność, choć istotnie mająca miejsce, nie stanowiła jednak przeszkody w procedowaniu i pozostaje bez wpływu na prawidłowość wydanego rozstrzygnięcia.

Zgodnie z art. 80 § 2e p.u.s.p. przed wydaniem uchwały sąd dyscyplinarny wysłuchuje rzecznika dyscyplinarnego, sędziego, przedstawiciela organu lub osobę, którzy wniesli o zezwolenie - jeżeli się stawia. Ich niestawiennictwo, jak również niestawiennictwo obrońcy, nie wstrzymuje rozpoznania wniosku. Brzmienie powołanego przepisu wprost zatem wskazuje, iż uprawnienie sędziego do udziału w posiedzeniu aktualizuje się tylko wtedy, gdy sędzia się na nim stawia. Tym samym ustawodawca w sposób odmienny - niż uczyniono to w unormowaniach Kodeksu postępowania karnego (dalej k.p.k.) - określił następstwa nieobecności sędziego uprawnionego do udziału w posiedzeniu w przedmiocie rozpoznania wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej. Odrębność przyjętego w ustawie p.u.s.p. rozwiązania wyłącza zatem odpowiednie stosowanie w tym zakresie przepisów k.p.k., wobec czego zarówno norma art. 6

k.p.k., jak i art. 117 § 2 k.p.k., uniemożliwiającego przeprowadzenie czynności procesowych z uwagi na niestawiennictwo osoby uprawnionej z usprawiedliwionych przyczyn, nie znajduje zastosowania w postępowaniu delibacyjnym (zob. uchwały Sądu Najwyższego z: 24 maja 2012 r., SNO 27/12, [LEX](#) nr 1231619 oraz 23 listopada 2017 r., SNO 49/17, [LEX](#) nr 2410632). Trafność reprezentowanego w judykaturze poglądu wspiera nadto przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie w art. 80 § 2d p.u.s.p., w którym to poprzez zakreszenie sądowi dyscyplinarnemu 14-dniowego terminu na rozpoznanie wniosku, wyrażono priorytetowość szybkości i sprawności postępowania delibacyjnego. Powyższy termin, mający wprowadzić charakter jedynie instrukcyjny, podkreśla jednak zasadnicze ich znaczenie.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy uznać zatem należy, iż prowadzenie przez sąd I instancji postępowania pod nieobecność sędziego na posiedzeniu w dniu 13 lipca 2021 r. w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I DI 32/21 i wydanie w tymże dniu zaskarżonej uchwały, nie narusza zasad procedowania w przedmiocie możliwości merytorycznego rozpoznania wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

Skuteczność zawiadomienia o terminie posiedzenia w rozpatrywanej sprawie rozumieć natomiast należy poprzez sam fakt poinformowania strony o posiedzeniu, czemu sąd I instancji niewątpliwie sprostął. Z analizy akt sprawy wynika bowiem, że stosowne zawiadomienie zostało wysłane sędziemu zarówno na adres korespondencyjny, jak i adres Sądu Rejonowego w B., a nadto podjęto próbę zawiadomienia go drogą telefoniczną (na którą sędzia nie wyraził jednakże zgody, wskazując jednocześnie, iż nie dysponuje telefonem służbowym). O terminie posiedzenia zawiadomiony został przy tym już w dniu 25 czerwca 2021 r. obrońca B. S., który informację o dacie rozpoznania wniosku otrzymał następnie korespondencyjnie w dniu 30 czerwca 2021 r. Poczynić w tym miejscu należy również uwagę, iż w niniejszej sprawie nie zaistniała konieczność obrony obligatoryjnej.

Wskazać jednocześnie należy, iż mimo formułowanego przez skarżącego zarzutu obrazy „przepisów prawa procesowego” nie skonkretyzowano, jakie przepisy postępowania zostały naruszone. Powyższej kwestii nie wyjaśnia również lektura uzasadnienia wywiedzionego zażalenia.

W odniesieniu do obrazu art. 113 lit. b ustawy p.u.s.p. wskazać natomiast należy, iż powołany przepis nie odnosi się do postępowania immunitetowego, lecz postępowania dyscyplinarnego i już z tej przyczyny należy uznać powyższy za niezasadny.

W kontekście podnoszonego naruszenia prawa do obrony w postaci braku możliwości złożenia wyjaśnień na posiedzeniu w dniu 13 lipca 2021 r. warto zauważyć, że treść wywiedzionego środka odwoławczego w żaden sposób nie odnosi się do okoliczności będących podstawą wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, a w swej treści ogranicza się jedynie do kwestionowania prawidłowości zawiadomienia.

Mając zatem w polu widzenia incydentalny charakter oraz zasadniczy cel postępowania immunitetowego, tj. ustalenie, czy przedstawiony przez wnioskodawcę materiał dowodowy uzasadnia w stopniu określonym w art. 80 § 2 lit. c p.u.s.p. podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa, decyzję sądu meriti o procedowaniu wniosku uznać należy za prawidłową. Jednocześnie – w świetle dowodów zgromadzonych w toku postępowania - Sąd Najwyższy podziela przy tym ocenę sądu I instancji o dostatecznym poziomie uprawdopodobnienia popełnienia przez sędziego czynu z art. 178a § 1 k.k. i aprobuje zasadność wyrażonej zgody na pociągnięcie B. S. do odpowiedzialności karnej.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji uchwały, kosztami postępowania odwoławczego obciążając Skarb Państwa.